

Teksten bij presentatie Het Mouwtje

Slide 1: Cultuurhistorie

In de visie die we gaan opstellen geven we aan hoe we het parkgebied toekomstbestendig maken met behoud en versterking van de cultuurhistorische waarden.

De ambitie voor cultuurhistorie is verankerd in onze Erfgoedvisie. Daarin stellen we dat het in standhouden van erfgoed een kerntaak is van gemeentelijk erfgoedbeleid. Dat is een kwestie van het borgen en beheren van het karakter en de overblijfselen van erfgoed.

Het parkgebied ligt binnen het Rijksbeschermd dorpsgezicht. Via het bestemmingsplan is aangegeven hoe we met dit beschermde dorpsgezicht omgaan.

Daarnaast is een deel van Het Mouwtje beschermd als gemeentelijk monument: het deel met een smalle, iets gebogen, waterloop en trappartijen, tussen de burgemeester 's Jacoblaan en de Obrechtlaan.

Deze vormen van bescherming leiden ertoe dat eventuele wijzigingen aan de structuur van het park zorgvuldig moeten worden getoetst.

Door veranderend gebruik is de oorspronkelijke opzet in de loop der tijd enigszins veranderd. Voor de visie is het daarom belangrijk om de waarden van het park goed in beeld te krijgen. Daarom hebben we een cultuurhistorisch onderzoek met waardestelling laten opstellen. Dit hebben we laten doen in afstemming met de Vrienden van Bredius en Het Mouwtje.

Slide 2: Historie van het parkgebied

Het onderzoek gaat in op de ontwerpgeschiedenis en beplantingsplan voor het parkgebied. Zo weten dat dat de geschiedenis van parkgebied Het Mouwtje niet los kan worden gezien van de verdedigingslinie die Bussum vormde rondom Naarden. In de 17^e eeuw werd het gebied rondom de stad ontzand om zo vrije schootsvelden te creëren. Na de aanleg van de spoorlijn naar Amsterdam, is op de ontzande gronden in Bussum het Brediuskwartier ontstaan. Voor de aanleg van de woonwijk zijn vanaf 1919 gemeentearchitect Hartstra en tuinarchitect Tersteeg verantwoordelijk. De landelijk bekend architect De Bazel heeft invloed gehad op het wegenplan van de wijk.

Het Mouwtje is ontstaan met een wandelpad langs de zandvaarten in 1923. Toen de meeste lanen waren aangelegd, en kavels waren verkocht en bebouwd, werd begonnen met de aanleg van het Bilderdijkpark dat in 1927 werd geopend. Met de aanleg van de nieuwe vaart tussen burgemeester 's Jacoblaan en de Jacob Obrechtlaan is in 1934 het laatste deel van een reeks plantsoenen in het gebied afgerond.

Na WOII zijn er wijzigingen ontstaan aan onder meer het weiland. Het oorspronkelijk open gebied werd deels ingevuld met kinderspeelplaats en een zwembad. Ook kwam er een gemeentekwekerij, later omgevormd tot gemeentewerf. Een deel van de oostelijk vaart werd gedempt voor de bouw van seniorenappartementen. Bepaalde gebieden werden dichter beplant.

Slide 3: Huidige situatie

Op dit moment is de aanleg van architect Tersteeg nog steeds goed herkenbaar. Toch is er sprake van vermindering van de kwaliteit, bijvoorbeeld als het gaat om:

1. Architectonische elementen: bankjes, bloembakken, trappartijen. Bankjes zijn verdwenen of aangepast in de loop der tijd en zijmuurtjes van trappartijen overgroeid
2. Beplanting en begroeiing: te ver uitgegroeide beplanting, eenzijdige beplanting, beplanting niet passend bij het oorspronkelijke ontwerp;
3. Paden: verharding met asfalt ipv de oorspronkelijke halfverharding.

Slide 4: Waarderingskaart

De waarderingskaart brengt de cultuurhistorische waarden in beeld. Blauw is het deel dat nog grotendeels overeenkomt met het oorspronkelijk ontwerp. In paars en lichtblauw is aangegeven waar het beeld te sterk wijkt of waar onderdelen verloren zijn gegaan.

Met de aanbevelingen uit het rapport en deze waarderingskaart als onderlegger, gaan we samen bekijken waar en in welke mate herstel zinvol en haalbaar is. Daarbij speelt ook het historisch groen een grote rol. Collega Esmeralda Wagenaar zal hier verder op in gaan in haar presentatie over Groenbeleid.

Groenbeleid

Slide1: Beleidsplannen

De Visie buitenruimte is met veel participatie ontwikkeld en in het voorjaar 2018 vastgesteld door de gemeenteraad. Diverse groeperingen zijn betrokken geweest, veel interviews zijn gehouden tijdens de Ruimtedagen. De aanleiding hiervoor was de fusie van drie gemeenten en het feit dat het gebruik van de buitenruimte verandert. In de Visie Buitenruimte is integraal en op hoofdlijnen omschreven welk toekomstbeeld de gemeente voor ogen hebben voor de buitenruimte in Gooise Meren voor alle verschillende disciplines zoals groen, spelen, sport, water, riolering, bruggen etc.

De Visie Buitenruimte is een plan op hoofdlijnen. Voor verschillende disciplines, zoals groen en spelen, is inmiddels een nadere uitwerking van deze hoofdlijnen vastgesteld zoals Buitenruimte in Beeld. Voor de uitvoering van de dagelijkse praktijk zijn beheerplannen en een biodiversiteitsactieplan vastgesteld. De visie Toekomst voor het Mouwtje wordt een van de plannen voor de dagelijkse praktijk.

Slide 2: Buitenruimte in beeld

De Visie Buitenruimte is richtinggevend maar niet concreet genoeg voor de dagelijkse praktijk. In de Visie Buitenruimte staan kaders/ambities als "Gooise Meren is groen" en "Onze ambitie is om als groene gemeente nog groener te worden". Kaders die heel mooi zijn maar wat betekent dat in de praktijk? De schakel tussen de Visie Buitenruimte en de dagelijkse praktijk is gevormd door het plan 'Buitenruimte in Beeld'. In deze uitvoeringsnotitie is een vertaalslag gemaakt, zodat duidelijk wordt welke invulling gegeven wordt aan de kaders/ambities.

Slide 3: Buitenruimte in beeld, structuren

In dit rapport zijn de structuren vastgelegd die het groene raamwerk van onze gemeente

vormen. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt in groen dat van waarde is voor de gehele gemeente (hoofdgroenstructuur), groen dat belangrijk is voor de buurt en het overige groen. Daarnaast zijn een aantal sterlocaties aangegeven. Sterlocaties zijn de groene parels, bijzondere groene plekken binnen de gemeente. Sterlocaties betekenen overigens niet dat het beheer van het groen hier anders is dan elders. De gemeenteraad heeft besloten om het kwaliteitsniveau in de gehele gemeente gelijk te houden maar daar zal Jon Drost zo meteen meer over vertellen.

Voor het parkgebied is te zien dat een deel van het park is aangewezen als hoofdgroenstructuur (Bilderdijkpark en het weiland) en een deel als buurtgroenstructuur.

Slide 4: Buitenruimte in beeld, klimaat adaptatie

Ook recente ontwikkelingen op het gebied van klimaatsveranderingen zijn opgenomen in Buitenruimte in Beeld en hebben uitgangspunten voor de uitvoering opgeleverd. De uitdagingen op het gebied van klimaatsveranderingen waar wij bij het onderhoud van het groen mee te maken hebben zijn:

- Hittestress
- Wateroverlast
- Fijnstof
- Exoten en plagen
- Vergroten van de biodiversiteit

Voor het parkgebied speelt vooral het versterken van de ecologische verbindingen. Vanwege de grote hoeveelheid groen speelt hittestress hier geen rol. Het parkgebied kan juist functioneren als een natuurlijke koeling voor de omgeving. Ook wateroverlast is geen direct probleem, het parkgebied kan mogelijk wel fungeren als extra buffer bij hevige regenval. Dit speelt met name aan de zijde van het weiland.

Slide 5: Buitenruimte in beeld: biodiversiteit

Groen en biodiversiteit kunnen niet los van elkaar worden gezien en de laatste jaren is een toenemende belangstelling voor biodiversiteit waar te nemen. Biodiversiteit is te vinden in grotere natuurgebieden zoals heideterreinen, bosgebieden of meren, maar ook in stadsparken en tuinen. De mate van biodiversiteit hangt af van vele factoren, zoals de grootte van het gebied, de variatie in soorten planten en de aanwezige biotopen. In de uitvoeringsnotitie Buitenruimte in Beeld hebben wij doelsoorten benoemd. De doelsoorten fungeren als een middel om de huidige en gewenste biodiversiteit in onze gemeente Gooise Meren concreet te maken. De doelsoorten zijn daarnaast als het ware ambassadeurs van andere volgsoorten die mee profiteren van de maatregelen. De doelsoorten zijn:

- Huismus/Spreeuw
- Egel
- Eekhoorn
- Kleine watersalamander
- Diverse soorten vleermuizen
- Insecten

In het biodiversiteitsactieplan zijn concrete maatregelen opgenomen waar en hoe de biodiversiteit binnen onze gemeente versterkt kan worden.

Voor het parkgebied geldt dat het vooral gaat om het versterken van een ecologische verbinding voor insecten, vogels (huismus/spreeuw), egel en eekhoorn. Hierbij gaat het vooral om de noord-zuidverbinding.

Dit waren in het kort de kaders die gelden voor het groen. Jon Drost gaat nu iets vertellen over het dagelijks onderhoud van het groen.

Groenbeheer

Slide 1

In navolging op de plannen die Esmeralda heeft besproken is er een Beheerplan gemaakt. Dit is de onderlegger voor het beheer en onderhoud. Hierin wordt aangegeven wat er aanwezig is en hoe het onderhouden moet worden. Het beheerplan geeft tevens aan hoeveel geld er voor nodig is om het zo te onderhouden. Voor het Mouwtje en Bilderdijkpark gaan we nu een apart beheerplan maken. Dat is een uitzondering. Er is alleen ook nog een beheerplan voor het Echobos in Muiderberg.

Voor het niveau van onderhoud wordt er in Gooise Meren gewerkt op beeldkwaliteit. Dit is een systematiek die landelijk veel gebruikt wordt. De kwaliteit die gehanteerd wordt is vastgesteld door de Gemeente Raad. Gezien de huidige financiële situatie van de gemeente heeft de Raad besloten om het niveau van onderhoud in 2022 een stap te verlagen. Voor de woongebieden waar de parken onder vallen was het op B niveau en wordt het C niveau.

De werkzaamheden worden door aannemers en eigendienst uitgevoerd. Onkruidbestrijding, gazon maaien, extensief maaien, boomonderhoud en boomveiligheidscontrole worden door aannemers uitgevoerd. De overige werkzaamheden worden door de eigendienst uitgevoerd. Indien nodig met ondersteuning van een aannemer.

De werkzaamheden worden iedere vier weken geschouwd. Er wordt dan ad random vakken uitgezocht. Als er dan meer als tien procent afwijking is kan de aannemer een korting worden opgelegd. Twee treden afwijking moet binnen vijf werkdagen zijn opgelost. Er wordt iedere termijn van vier weken een bouwvergadering gehouden waarin o.a. dit wordt besproken en geregeld.

Slide 2

Met het groenbeheer staan we voor de nodige uitdagingen. We hebben te maken met plagen zoals de Japanse duizendknoop en de Eikenprocessierups. De Japanse duizendknoop is nog enigszins te voorspellen maar breid nog steeds uit. Er komen nog nieuwe haarden bij. Bij de Eikenprocessierups is dit helemaal niet het geval. Deze is per jaar verschillend. We hebben protocollen hoe de Eikenprocessierups, Japanse duizendknoop en Reuze berenklaauw te bestrijden/beheren.

Door de klimaatsverandering hebben we te maken met andere weersomstandigheden. Het groeiseizoen wordt verlengd en we krijgen andere zomers. Zoals we dit jaar een natte en warme zomer hebben gehad. Dat was goed te zien. Het was voor aannemers en eigendienst

niet helemaal haalbaar om alles het hele jaar precies op beeld te houden. Dit kwam door de harde groei en door het gebrek aan personeel op de arbeidsmarkt. Door corona kwamen er ook nog eens geen medewerkers uit het buitenland. Normaal worden er in de zomer bijvoorbeeld door droogte een paar weken niet gemaaid. Dit jaar moest er in deze periode juist extra worden ingezet. Zo ook in de onkruidbestrijding. Dit valt dan ook nog eens in de vakantie periode. We proberen dus alles wel van te voren te regelen maar blijven afhankelijk van de natuur en de capaciteit op de arbeidsmarkt. Gelukkig zien we wel meer dat er bewoners zijn die voor een plusje op het onderhoudsniveau en beplantingskeuze zelf hun handen uit de mouwen steken. In samenspraak en samenwerking ontstaan hierdoor leuke hoogwaardiger stukjes.

Heeft u nog vragen?